

Dansk Folkeblad

udgivet af Selskabet for Trykkefrihedens rette Brug.

7de Aarg.

Freitag d. 2. Juli 1841.

N°. 17.

Om Rytten af en Sernbane imellem Flensborg og Husum.

II.

For bedre at kunne bedømme denne Banes Betydning med Hensyn til den store Omsetning af Varer, som komme her vestfra, og de østersøiske Landes Producter, og navnlig til vor egen Deeltagelse i denne Omsetning, vil det være tjenligt at kaste et Blik paa vor foregaaende Handelshistorie.

Efterat Danmark's Handel, som oprindelig ganske var i Hansestedernes Hænder, i en lang Periode var gaaet langsomt fremad, ligesom og den danske Søfart havde udvidet sig, hvortil Erhvervelsen af Colonier i andre Verdensdele havde bidraget, kom begge, baade vor Handel og vor Søfart, i en høist blomstrende Forfatning under den americanse Frihedskrig eller i Aarene fra 1778 til 1784; og Kjøbenhavn, som nu var Mellemoplagsstedet for Americas og Asiens Producter paa den ene Side og de østersøiske Landes paa den anden, fik et Handelsmarked af den største Betydning.

I bemeldte 6 Aar ankom ikke mindre end 13 Chinafarere og 35 Ostindiefarere, hvis Ladninger udgjorde en Værdi af omtrent 32 Millioner Rbd.; et betydeligt Antal Skibe (127 i Aaret 1782) ankom fra Vestindien, især ladede med St. Croix Sukker, ligesom og Farten paa Østersøen var meget levende. Den største Deel af disse ost- og vestindiske Varer blev naturligvis solgt og udført til Fremmede og afgav en overmaade betydelig Fordeel, saaledes at f. Ex. det asiatiske Compagnie kunde give sine Actionairer et aarligt Udbytte, der næsten var dobbelt saa stort, som det, der var udbetalt i de fire forangaaende Aar. Det danske Flag saaes at vaie paa alle Have, og de danske Skibe bleve fremfor andre søgte som Fragtfarere, saa at Skibene ofte vare i flere Aar beskæftigede med

at tjene Fragt ved at seile fra det ene Sted til det andet, uden at have Tid til at vende hjem, men vel Raad til at hjemfænde betydelige Overskud af deres Fragtfortjænefte. Det var i Virkeligheden en gylden Tid for Danmark, der optraadte som Mellemhandlende for de fleste europæiske Stater. Men det maa ogsaa siges, at Saa-dant ikke var paa Grund af vor Velggenhed alene, ikke paa Grund af at hine Varer skulde føres forbi vore Kyster; — der var en anden og bestemt afgjørende Aarsag, som fremkaldte hiin Periode, nemlig den, at de fleste andre europæiske Nationer vare i Krig indbyrdes, og vi derimod i Fred med Alle, saa vort Flag kunde vise sig trygt paa alle Have; med andre Ord, det var de særlige Forhold og Omstændigheder, som fandt Sted i hine 6 Aar, der især tilvænte os denne overordentlige store Mellem- og Fragt-Handel. Derfor indtraadte ogsaa med Freden til Versailles, som 1783 endte denne Krig, først en Handelskrisis hos os, og derefter en betydelig formindsket Handel.

Næsten ligesaa glimrende som den omtalte Periode var Perioden fra Aarene 1793 til 1806 for den danske Handelsstand. Værdien af de fra China og Ostindien hjemførte Ladninger udgjorde omtrent 7 Mill. Rdlr. aarlig; fra Vestindien ankom omtrent 13000 Fade Sukker om Aaret foruden Rom og andre Producter; 30 til 40 Americanere løb hvert Aar ind i Hovedstadens Havn, hvor de solgte deres Varer og for en Deel indtoge Retourvarer, medens rigtignok det største Antal gik til Østersøen for at erholde de dem fornødne østersøiske Producter, i hvilket Diemeed de i Almindelighed bleve forsynede med de fornødne Penge ved Hjælp af Creditbreve fra Kjøbenhavn. Vort Flag var, som i den først omtalte Periode, overalt søgt, og vore Kjøbmandsskibe vedbleve fremfor andre Nationers at drive en meget indbringende Fragthandel. Imidlertid styldtes ogsaa denne Perodes

Guds Hjælp, et Beviis for, at Bøndernes Agtelse for Lægekunsten tiltager i samme Forhold, som deres Dan- nelse stiger. Viisnok gives der mange Undtagelser fra den nys givne fordeelagtige Skildring af Nutidens Bøn- der; men dette skal ikke hindre os i, at erkjende og glæde os over de mærkelige Fremffridt til det Bedre, som have begyndt at vise sig. Overhovedet maae vi aldrig glemme, at Nom ikke blev byggt paa een Dag.

Er der nu endogfaa Meget tilbage at ønske, inden det med Sandhed kan siges, at Lægernes Virken blandt Bønderne er saa vel antaget og saa gjerne benyttet af dem, som den burde være, saa bliver det dog endnu et stort Spørgsmaal, om dette ikke tildeels er Lægernes egen Skyld.

Ikke vil jeg omtale de Skjodeshynder, som man med eller uden Grund lægger Lægerne til Last, saasom overdrevne Fordringer, Magelighed og saadanne flere. Men det fore- kommer mig, at flere Læger gjøre sig skyldige i en vis Feil, som ikke alene hindrer Bønderne i at fatte Fortro- lighed til os, men endogfaa bibringer dem den Tro, at de selv ere uskikkede til at modtage en høiere Landsdanz- nelse. Mange Læger synes nemlig i deres Omgang med Bønder forfærligen at gjøre deres Landsøverlegenhed gjæt- dende ved enhver given Leilighed, og det ofte paa en stø- dende, anmassende Maade, maafee i det Haab, derved at sætte sig i desto større Respekt. Hvad Folgen bliver, oplyses bedst ved et Exempel. Man behage blot, i en Bondes Nærværelse at trække paa Skuldrene med et haan- ligt Smil, naar denne har ladet en ensfoldig Yttring falde, og han vil strax være ved Haanden med det Svar: Ja, Herre Gud! jeg er kun en ensfoldig Bønde, et Svar, som tydeligt viser, deels at han ikke tør indlade sig i videre fortrolig Samtale af Frygt for, at blive spottet, deels at han mistvivler om at kunne naae en høiere Udvikling, saasom Alt, hvad han siger, jo dog er dumt og ensfoldigt. Viisnok komme vi ofte i den Nødrendighed, at vi maae anvende vor Landsøverlegen- hed; men det maa for Alting skee paa en staaen Maade, paa det at vi ikke skulle synes at hylde hiin affkyelige Grund- sætning: Bønder ere Bæster og maae behan- des som saadanne, en Tanke, som vel ikke saa gan- ske er forsvunden ud af Pragis. Bedre maa jeg natur- ligviis finde mig i, naar Læger simpelthen tilstaae, at de ikke kunne nedlade sig til at gjøre sig beskjendte med de Provindsial-Udtryk, som Bønderne bruge i daglig Tale, at de væmmes ved at høre paa deres vrange Meninger, at de mangle Taalmodighed til at modarbejde disse o. s. v. Jeg indseer nemlig vel, at det maa koste den, der er op- draget blandt de høiere Classer, langt større Selvover- vindelse, at finde sig i Bøndernes Særheder, end det har kostet mig, som indtil Fuldendelsen af mit sytende Aar blev opdraget i den lavere Sphere. — Kun mener jeg, at en god Villie overvinder Alt, og at den Sjælsnydelse, at erkjende og befordre sine tilforn saa lavt staaende Med- brøders Fremffridt i aandelig Udvikling, er al mulig An- strengelse værd. —

Lader os derfor søge, paa enhver tilladelig og os selv værdig Maade at vinde Bøndernes Fortrolighed. — Maafee lykkes det os paa denne Maade at knække Dvafsalveriets Floreren, om det end ikke staaer i vor Magt, ganske at undertrykke det. — Blandt de Aarsager nemlig, hvorfor dette Onde endnu stedse holder Hovedet saa højt i Wei-

ret, uanseet Alt, hvad der fra Overighedens Side er skeet for at undertrykke det, hører uden tvivl den, at Dvafsal- verne langt bedre end vi Læger forstaae den Kunst, at nærme sig til Bøndernes Begreber og at vinde deres For- trølighed. — Det er ikke just ved Vindmageriet alene, at Dvafsalverne saa ofte have stuet os ud hos Almuen. —

Lader os desuden anmode alle de dannede Mænd, hvis Livsstilling sætter dem i Berøring med Bønderne, og fremfor Alt Præsterne, formedelt den større Indgang, dis- ses Ord finde hos Bønderne, om leilighedsviis at gjøre vort Fags Vigtighed anskuelig for disse. — Naar hver enkelt Fordom mod Lægekunsten udryddes af Bøn- dernes Hjerne, gjøres et mægtigt Skridt fremad; men vi behøve fremmed Hjælp, for at dette ikke skal være forlænge eller skee ufuldstændigt.

B. b.

Blandinger.

Thorvaldsen modtages overalt i Tydskland paa den meest udmærkede Maade. Saaledes have tydske Blade indeholdt Beretning om den hædrende Modtagelse, der er bleven ham til Deel i Berlin, og et af de sidst hertil an- komne Numere af "Mugsburger allg. Zeitung" leverer en udførlig Artikel om hans Ophold i Dreeden. Efterat han havde været til Taffels hos Kongen og Prinds Jo- han, tillod Hans Majestæt efter Ansøgning af det aca- demiske Senat og en Comitee af Kunstnere, i hvis Epidse Professor Dahl og Billedhuggeren Professor Niet sch el stod, at der bragtes ham en offentlig Eresbeviisning i Sku- spilhuset. Uden at ane Høitideligheden blev Tho- rvaldsen afhentet af Overhofmarschallen i den kongelige Vogn, modtagen af Medlemmerne af det akademiske Se- nat i Corridoren foran den kongelige Loge og indført i denne. Ved Slutningen af Stykket traadte en Skuespil- lerinde frem, declamerede et i denne Anledning forfattet Digt og overrakte Thorvaldsen en Laurbærkrans. Mu- siken faldt ind, og et tusindstimmigt "Leve" gjentoges trede Gange overalt fra det overfyldte Huus. "Den herlige Olding havde, stærkt bevæget, rist sig og takkede med umiskjendelig dyb Nørelse for dette Tegn paa almin- delig Deeltagelse for hans ophøiede Frembringelser." (Af "Fædrelandet").

De offentlige Blade have i den senere Tid leveret ret karakteristiske Exempler paa den honnerte Ambition, som frundom findes hos Sønderjyderne: at ville henregnes til den tydske Nation; hvorved man usfrivillig maa tænke paa Espens Ord i Jean de France, 3 Akt, 2 Sc., "Jeg er født over ti Mile senden for Manders, hvor vi ere anseete som Lemmer af det hellige romerske Rige." Som et yderligere lille Bidrag til at karakterisere denne Tendent's fortæller "Flensburger Zeitung", at en Rekrut fra Om- egnen af Haderslev paa det Spørgsmaal, om han var tydsk eller dansk, gav til Svar: "æ er tydsk, men dansk lært."

*

En Gjerrig var ved at døe. Af Misundelighed over dem, der nu skulde nyde Godt af hans Rigdomme,